

- העותורים:
1. ג'דאללה
 2. ג'דאללה
 3. המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר, ע"ר

כולם ע"י ב"כ עו"ד לצמל ו/או יוסי
וולפסון (מ.ר. 26174) ו/או עדי לנדאו (מ.ר.
29189) ו/או תמיר בלנק (מ.ר. 30016),
מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר
לוטה זלצברגר, רח' אבו עוביידה 4,
ירושלים, טל': 6283555-02, פקס:
6276317-02

נ ג ד

המשיב: מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית

באמצעות פרקליטות המדינה, משרד
המשפטים, ירושלים

עתירה לצו Habeas Corpus

מוגשת בזאת עתירה למתן צו-על-תנאי, המופנה אל המשיב והמורה לו לבוא וליתן טעם מדוע לא יודיע למשפחת העותרים 1 ו-2- מה עלה בגורלם של העותרים 1 ו-2- שנעצרו בידי כוחות הביטחון של ישראל: אם הם מוחזקים על-ידו או על-ידי מי מטעמו – היכן הם מוחזקים ומכוח איזה דין; ואם שוחררו או הועברו לגורם אחר – מתי, היכן, לידי מי, ומה ידוע לו על מקום הימצאם היום. ככל שהעותרים מוחזקים בידי רשות ישראלית שלא כדין, יתבקש בית-המשפט להורות על שחרורם.

בקשה לקביעת דיון דחוף

בית המשפט הנכבד מתבקש לקבוע דיון דחוף בעתירה.

עניינה של עתירה זו בזכותם היסודית ביותר של עצורים, שנעצרו על ידי חיילים או כוחות ביטחון אחרים של ישראל שמקום מעצרם יהיה מקום מוכרז ויודע. בזכות זו תלוי מימושן של זכויות אחרות של העצורים – לייצוג משפטי, להתערבות בעניין תנאי מעצרם וכד'. הזכות היא גם זכותן של משפחות העצורים לדעת מה עלה בגורל בניהן והיכן הם מוחזקים.

הדין מורה, כי הודעה על מקום מעצרו של העצור תימסר לאדם הקרוב לו **ללא שיהוי**. משפחות העותרים 1 ו-2 אינן יודעות היכן הוא ומהו המקום בו הם מוחזקים.

אדרבא, הפרטים ההספורים שהגיעו לידיעתם מעוררים דאגה חמורה בנוסף לחוסר הוודאות בו חיות המשפחות. הזמן החולף גם מסכל – מרגע לרגע – את מימוש זכויותיהם היסודיות ביותר של אנשים המצויים במשמורת והן נטולים כוח להגן על ענייניהם בעצמם.

לאחרונה קבע בית-המשפט הנכבד תקופה **מקסימלית של 24 שעות** שבגדרה על המשיב היה להשיב לעתירה. כך, למשל, בבג"צ 8352/02 תבאיבה ואח' נגד מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית (שהוגש בתאריך 2.10.2002); בבג"צ 8417/02 אבו עביד ואח' נגד מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית (שהוגש בתאריך 3.10.2002); בבג"צ 8488/02 נבתיי ואח' נגד מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית (שהוגש בתאריך 7.10.2002).

ואלה הם נימוקי העתירה

העובדות

עניינם של העותרים

1. העותר 1 הוא תושב שכס, בעל עבר נקי, העובד כסוחר. הוא יליד 16.9.1954. הוא נעצר בעת שהגיע מירדן לגשר לצורך כניסה לביתו ביום 22.11.02.
- העותר מס' 2 אף הוא סוחר תושב שכס, בן דודו של העותר מס' 1. הוא יליד 13.2.79. אף הוא נעצר ביום 22.11.02 בעת הגיעו לגשר בחזרה מירדן.
2. העותר 3 הוא עמותה לזכויות אדם המסייע לתושבי השטחים הכבושים שזכויותיהם קופחו בידי המשיב. בין שאר פעולותיו, הוא מסייע באיתור מקום החזקתם על עצורים שנעצרו על ידי כוחות הביטחון של ישראל.
3. מאז יום 23.11.02 ו-24.11.02 מנסה העותר מס' 3 לאתר את העותרים 1,2. **במשך כשבוע ימים** חיפשו עובדיו של עותר מס' 3 בכל דרך אפשרית ובכל מאגר רשמי אפשרי את העותרים 1,2.
4. מאחר ונראה כי האדמה בלעה אותם, פנו עובדי העותר מס' 3 מיוזמתם שלהם ועל פי נסיון חד-פעמי מן העבר הקרוב אל איש משטרה בשם מאדי חרב. הלה, היושב בבית המעצר קישון,

אישר כי שני העותרים מוחזקים במתקן סודי הכפוף למעצר קישון, וכי הם מנועי מפגש עם עו"ד.

הוא סרב ליתן את פרטי המקום בו הם מוחזקים, מהם תנאי החזקתם, האם מקום זה הינו מקום המוכרז רשמית כמקום חקירה או מעצר וכיוצ"ב.

5. בג"צ 8696/02, התלוי ועומד עדיין, התייחס לעניין דומה. בקשה לפרטים נוספים אשר הוגשה לאחרונה בנושא זה לפרקליטות המדינה לא נענתה עדיין, והנה שב ועולה פעם נוספת קיומו של **מתקן סודי עלום** בו מוחזקים אנשים לחקירה.

6. עד כדי כך **סודי מתקן זה** שהעותרים 1,2, לא אותרו במחשבי שירות בתי הסוהר, ולא אותרו בעצורים במתקני משטרת ישראל. אף פניית העותר 3 למרכז השליטה שבמפקדת קצין משטרה צבאית ראשי (להלן: "המשל"ט") נענתה בשלילה.

7. תוך כדי כתיבת שורות אלה צץ איתור של העותרים 1,2 במתקני כליאה בפתח תקוה. איתור זה אינו אמין על פניו לאור תשובתו הישירה של השוטר מאדי חרב לעובדי העותר מס' 3 ביום 4.12.02.

כשל חוזר

8. הכשל באיתור בעניין זה אינו כשל בודד. בחודשים האחרונים אנו עדים לליקויים קשים בתפקודה של מערכת הביטחון, בכל הנוגע לאיתור מקומות כליאתם של כלואים פלסטיניים. ליקויים אלו כבר גרמו לריבוי של עתירות לבית-משפט נכבד זה, כשכמעט בכל המקרים הביאו העתירות לאיתור מהיר של העותרים באחד ממתקני הכליאה. המקרים המגיעים לפתחי בית-משפט נכבד זה הם רק בבחינת קצה קרחון ביחס לבעיות עמן מתמודד העותר 3 באורח יומיומי. חלק מהכשלים נובע מעבודת המשל"ט – אולם גם מאמציו הגדולים ביותר של המשל"ט לעמוד במשימתו לא יצלחו ללא שיתוף פעולה של שאר המערכות בהעברת מידע מלא, מדויק ועדכני למשל"ט. בדיקה שערך העותר 3 לגבי פניות שהעביר למשל"ט במחצית הראשונה של חודש נובמבר העלתה, כי למעלה משליש מהן לא נענו בתוך יממה ממועד הפנייה, וכי למעלה מ-10% מהתשובות היו שגויות.

הטיעון המשפטי

9. מערכת שלטונית שאינה מקפידה על קיום מקום מעצר גלוי, אלא מעלימה ומחביאה אנשים שבמשמורתה מבני משפחותיהם במשך פרקי זמן ניכרים, נוהגת באכזריות הפוגעת קשות בצלם האנוש של העצור ובני משפחתו. כדברי המשנה לנשיא מ' אלון בבג"צ 670/89 עודה ואח' נגד מפקד כוחות צה"ל באיו"ש, פ"ד מג (4), 515, בעמ' 517:

"חובת הודעה זו הינה פועל יוצא מזכות יסוד הנתונה לאדם שנעצר כדת וכדין על-ידי השלטונות המוסמכים, שאלה יביאו את דבר מעצרו לידיעת קרוביו, למען יידעו מה עלה בגורלו של קרובם העצור וכיצד ניתן להושיט

לו העזרה הדרושה לו כדי להגן על חירותו. זכות זו זכות טבעית היא, ונגזרת היא מכבוד האדם ומעקרונות הצדק הכלליים, ונתונה היא הן לעצור עצמו והן לקרוביו".

10. מזכות יסוד זו, נגזרת החובה של הרשויות המתאימות למסור מידע זה לעצור ולבני משפחתו. חובה זו גם מעוגנת בדין ובפסיקה. סעיף 78א(ב) לצו בדבר הוראות בטחון (תיקון מס' 53) (אזור יהודה והשומרון) (מס' 1220), התשמ"ח-1988, שתיקן את צו בדבר הוראות בטחון (יהודה ושומרון) (מס' 378), התש"ל-1970 קובע כי:

"נעצר אדם, תימסר ללא שיהיו ידיעה על מעצרו ומקום הימצאו לאדם הקרוב אליו, זולת אם ביקש העצור שלא להודיע כאמור" [ההדגשות שלי – ט' א']

בבג"צ 6757/95 חירבאוי ואח' נגד מפקד כוחות צה"ל באזור יהודה ושומרון (פורסם בתק-על (1)96, 103), בית-משפט נכבד זה נתן תוקף של פסק דין להסדר שהגיעו אליו הצדדים, שלפיו:

"א) עם מעצרו של אדם תושב האזור, תימסר ללא שיהיו הודעה על מעצרו ומקום מעצרו באמצעות הטלפון למספר טלפון אותו ימסור העצור לגורם העוצר.

הגורם העוצר ימסור הודעה טלפונית כאמור, וירשום בטופס שיוכן לצורך כך פרטי ההודעה שמסר ופרטי מקבל ההודעה.

במידה וביקש זאת העצור, תימסר הודעה טלפונית גם לעורך דין שהעצור נקב בשמו ומסר פרטיו, הגורם העוצר יודיע לעצור על זכותו זו.

היה והעצור ביקש שלא למסור הודעה טלפונית או אחרת, יירשם הדבר בטופס.

במידה והעצור לא מסר פרטים למסירת הודעה טלפונית, תישלח גלויה על דבר מעצרו לבני משפחתו לפי כתובת שמסר העצור.

ב) מרכז השליטה הצה"לי (בין שהמדובר במרכז השליטה ובין שהמדובר בגורם אחר) יקבל מכל הגורמים (צה"ל, משטרה, שב"ס), מידע עדכני בדבר מעצרו ומקום מעצרו של עצור אחת ליממה, באופן שניתן יהא לאתר העצור, לפי פניה בכתב של גורמי חוץ.

ג) מרכז השליטה הצה"לי ימסור פרטים מן המידע האמור, על פי פניה בכתב של אגודות ציבוריות שעיסוקן בכך, ו/או על פי פניה בכתב של עו"ד מיופה כוח המייצג את העצור או משפחתו.

לאחר העברת הפניה בכתב יוכל הגורם הסונה לקבל את המידע באמצעות הטלפון.

ד) תיבדק על ידי גורמי צה"ל מול גורמי הרשות הפלסטינית, האפשרות למסור מידע כאמור גם ל- d.c.o., על מנת שהחידעה כאמור תוכל להימסר גם באמצעותם".

11. הנה כי כן, מחובת הרשות העוצרת אדם מהאזור למסור למשפחתו של העצור הודעה, בין טלפונית ובין בדרך אחרת, על מקום החזקתו. כגיבוי לחובה זו, נקבע מנגנון שיאפשר למשפחות לפנות לארגונים כדוגמת העותר 3 ולעורכי-דין, על-מנת לקבל מידע עדכני אודות מקום המעצר של יקיריהן, וזאת באמצעות מרכז השליטה הצה"לי.

12. במקרה שבפנינו ישנה אמנם אינפורמציה על עצם עובדת מעצרו של העותרים, אולם מקום החזקתם איננו ידוע.

על פי דברי אותו שוטר, מאדי חרב, התרחשה ביום 3.12.02 הארכת מעצרו של העותרים 1,2, עורך דין אשר התעניין בגורלם נענה על ידו, לדבריו, כי מעצרו הוארך והם מנועים ממפגש עם עו"ד.

מסתבר, איפוא, כי התקיים גם הליך משפטי סמוי מן העין, כדי להצדיק החזקתם של עצורים במשמורת עלומה.

13. במקרה נשוא בג"צ 8696/02 הועבר העותר מן המקום הסודי לאחר הגשת העתירה אל משטרת ראש פינה. כאשר רואיין על ידי עו"ד בסופו של מסע ההסתרה, אמר כי בזמן התואם את תקופת החבאתו מפני הציבור **במתקן סודי** נאמר לו עצמו כי הוא שרוי בכלא עתלית. דיסאינפורמציה כזו חייבת לנבוע מכוונה מובהקת להסתיר דברים שהשתיקה יפה להם. נגד אותם דברים מכוונת עתירה זו, ואותם היא באה למנוע.

14. ממהותה של עתירה זו שהיא אינה מגובה בתצהירים ובייפויי כוח מטעמים של העותרים, למעט תצהיר (ויפוי כוח) מטעם העותר 3 בנוגע לקבלת המידע אודות העותרים במשרדו ובנוגע לפעולותיו בעניינם.

מטעמים אלה, מתבקש בית-המשפט להוציא בדחיפות צו **Habeas Corpus** כמבוקש בראש העתירה, ולאחר קבלת תשובת המשיב, להופכו להחלטי ולהטיל עליו את הוצאות המשפט ושכר טרחת עו"ד.

ל. צמל, עו"ד
ב"כ העותרים